

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 5 Sub. Code :

1	0	0	7	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester
(2124)

JOURNALISM & MASS COMMUNICATION
(In all Mediums)

Paper : Communication and Legacy Media (JSMIDC)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 45

Note :—Attempt **THREE** questions in all, including Q. No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question each from Unit I and Unit II.

1. Write short notes on any **five** of the following in not more than **75-100** words each :
 - (i) Define communication and explain its basic elements.
 - (ii) Differentiate between mediated and non-mediated communication.
 - (iii) What is the scope of communication in contemporary society ?
 - (iv) Briefly describe Sahridayata in the context of Indian philosophy of communication.
 - (v) Discuss the levels of communication with an example of group communication.
 - (vi) What is the role of journalism in a democracy ?
 - (vii) Explain the function of media in entertaining & socializing the audience.

- (viii) List the key characteristics of legacy media.
- (ix) Describe the evolution of Indian media post independence.
- (x) Highlight the significance of folk media in legacy communication. 5×3=15

UNIT-I

- 2. Discuss the process of communication, including its various stages & components. 15
- 3. Explain the Indian philosophy of communication, focusing on Sadharanikaran & Natya Shastra. 15

UNIT-II

- 4. Analyse the importance of journalism in rebuilding India after independence, citing examples. 15
- 5. Compare and contrast the characteristics of folk media & electronic media in promoting cultural values. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल तीन प्रश्न करें। प्रश्न सं. 1 भी शामिल है जो कि अनिवार्य है। यूनिट II और यूनिट III प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करें।

- 1. निम्नलिखित में से किन्हीं पांच पर संक्षिप्त नोट्स लिखें, प्रत्येक का उत्तर **75-100** शब्दों से अधिक न हो :
 - (i) संचार को परिभाषित करें और इसके मूल तत्वों की व्याख्या करें।
 - (ii) मध्यस्थ और गैर-मध्यस्थ संचार के बीच अंतर करें।
 - (iii) समकालीन समाज में संचार का दायरा क्या है ?
 - (iv) संचार के भारतीय दर्शन के संदर्भ में सहृदयता का संक्षेप में वर्णन करें।
 - (v) समूह संचार के उदाहरण सहित संचार के स्तरों पर चर्चा करें।
 - (vi) लोकतंत्र में पत्रकारिता की क्या भूमिका है ?
 - (vii) मनोरंजन और समाजिकीकरण दर्शक में मीडिया के कार्य की व्याख्या करें।

(viii) ਵਿਰਾਸਤ ਮੀਡਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾओं ਦੀ ਸੂਚੀ बनाएं।

(ix) स्वतंत्रता के बाद भारतीय मीडिया के विकास का वर्णन करें।

(x) विरासत संचार में लोक मीडिया के महत्व पर प्रकाश डालें।

5×3=15

यूनिट-1

2. संचार की प्रक्रिया की चर्चा करें, इसके विभिन्न चरणों और घटकों के बारे में बताएं। 15

3. संयमीकरण और नाट्यशास्त्र पर ध्यान केंद्रित करते हुए संचार के भारतीय दर्शन की व्याख्या करें। 15

यूनिट-II

4. स्वतंत्रता के बाद भारत के पुनर्निर्माण में पत्रकारिता के महत्व का उदाहरण देते हुए विश्लेषण करें। 15

5. सांस्कृतिक मूल्यों को बढ़ावा देने में लोक मीडिया और इलेक्ट्रॉनिक मीडिया की विशेषताओं की तुलना करें और अंतर बताएं। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ II ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ III ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ; ਹਰੇਕ ਦਾ ਉੱਤਰ **75-100** ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ :

(i) ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ii) ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਾਲੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰੋ।

(iii) ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ ?

(iv) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਹਿਰਿਦਯਤਾ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

- (v) ਸਮੂਹ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (vi) ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?
- (vii) ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦਰਸ਼ਕ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (viii) ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ।
- (ix) ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- (x) ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ।

5×3=15

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗਾਂ ਸਮੇਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
- 3. ਸਾਧਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਸ਼ਾਸਤਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 15
- 5. ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਕਰੋ। 15